

97. Martin Ferenc nagykövet rejtjeltávirata a Magyar Nemzetiségű Dolgozók Országos Tanácsa üléséről. Bukarest, 1973. június 25.

Az RKP tagjaitól szerzett információink szerint a Magyar Nemzetiségű Dolgozók Országos Tanácsának büro ülése – melyet több, mint egy éves szünet után június 21-én hívtak össze –, elhatározta, hogy 1973. októberében megtartják az országos tanács plenáris ülését. A tanács büroja legközelebb július 6-án a nemzetiségi oktatás kérdéseivel fog foglalkozni. Mint már jeleztük, a nemzetiségek körében sérelmesnek tartják az Államtanács májusi dekrétumának, valamint a legutóbbi KB ülés referátuma nemzetiségi oktatásra vonatkozó részének néhány pontját. Ezek lényege a nemzetiségek anyanyelvű oktatásának szűkítése, a román nyelvű oktatás erőteljes térhódítása. Számos tárgynak a román nyelvű tanítását akarják az új tanévtől érvényesíteni. Pl. a Románia története és földrajzán túl a filozófiát, biológiát, fizikát, egyetemes történelmet, agrárismereteket. Az új oktatási norma előírja a 25 fős osztálylétszámot, ugyanakkor a nemzetiségi iskolákban a román nyelvű osztályok indítását teszi kötelezővé függetlenül a jelentkezők számától. Informátorunk ezt az állapotot az egyenjogúság elve megsértésének tartja, ami ellentétben áll Ceaușescunak a Magyar Nemzetiségű Dolgozók Országos Tanácsa 1971. márciusi plenáris ülésén kifejtett állásfoglalásával.¹ Mint mondotta, a bukaresti magyar iskola, melynek 1-4. osztályában összesen 36 tanuló van, az új rendelkezések érvényesítése esetén el fog sorvadni, bár a bukaresti magyar iskola nagy múltra tekint vissza. 1817-ben alapították és 1864-ben Cuza fejedelem is elismerte. A földesúri rendszerben Bukarestben három magyar elemi és egy középiskola működött. A KB ülésre tervezett felszólalásában ezeket a vonatkozásokat bedolgozta, de mivel szót nem kapott, felszólalását írásban beadta. Benne azt az érvelését is kifejtette, hogy a román nyelv elsajátítását a román nyelvórákon kell biztosítani, s nem a különböző tárgyak román oktatásával. A magyar nemzetiségű dolgozók tanácsának vezetőségi tagjai szívesen készülnek a július 6.-i büro ülésre, hogy az eredményes legyen, s szeretnék ha ezt követően Miron Constantinescunak sikerülne az illetékeseket jobb belátásra bírni a nemzetiségi oktatás tekintetében. Egyébként a nemzetiségi káderek hangulata, helyzete ma rosszabb, mint bármikor.

Martin, 143

MOL, külügyminisztériumi TÜK-iratok Románia, 1973. XIX-J-1-j, 93. doboz, 128-27, 002499/4/1973.

¹ Lásd a 92. sz. dokumentumot.